

ПРИРОДА ТА НАСЛІДКИ ТІНЬОВОЇ ЕКОНОМІКИ В РІЗНИХ ТИПАХ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ

ст. викладач Школа В.Ю., студент Аксьонова С.Ю.

Сьогодні під «тіньовою економікою» розуміють усю сукупність економічної діяльності, що не враховує офіційна статистика, і не включають у валовий національний продукт країни.

У просторі тіньової економіки виділяють такі основні зони [1]:

- неофіційна економіка – легальні види економічної діяльності, у межах яких має місце не фіксоване офіційною статистикою виробництво товарів і послуг, приховування цієї діяльності від податків;
- фіктивна економіка – хабарництво, приписки, спекулятивні угоди й інші види шахрайства, зв'язані з одержанням і передачею грошей;
- підпільна економіка – усі заборонені законом види економічної діяльності.

Особливості тіньового сектору в різних країнах залежать від рівня їх економічного розвитку. Так, в економічно розвинених країнах тіньовий сектор значно менший, порівняно з країнами з перехідною економікою. Причиною появи тіньової економіки в розвинених країнах є жорстка конкуренція, високий рівень соціального захисту. Реалізується вона шляхом корупції, несумлінної конкуренції, агресивної зовнішньої політики. Її наслідки в розвинених країнах досить масштабні. Так, вона призводить до захоплення нових ринків збуту, розміщення шкідливого виробництва в інших державах, усунення конкурентів, нагромадження дешевого ресурсного, капітального та високоякісного людського потенціалу. В той же час, тіньова економіка розвинених країн породжує втрати бюджету, міжнародний тероризм та конфлікти, зростання обсягів нелегальних ринків (зброї, наркотиків і т.д.). У країнах з перехідною економікою, до яких відноситься і Україна, головною причиною появи тіньової економіки є неконтрольована приватизація як наслідок централізованого управління суспільством. Тіньовий сектор у країнах, що розвиваються, забезпечує тимчасовий соціальний захист населення, тимчасову зайнятість населення, насичення ринку товарами та послугами, як правило, за досить низькими цінами. Проте, іллегалізація економіки приводить до суттєвої нестачі бюджету країни, нелегального передавання технологій та відтік інтелекту, насичення ринку продуктами низької якості і т.д. Отже, природа та наслідки тіньової економіки в різних економічних системах суттєво відрізняються.

Список літератури

1. Основні передумови та шляхи подолання рейдерства в Україні // Персонал Плюс. – 2007. – № 27.